

ПРОЦЕНКА НА РИЗИК ОД ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ ЗА НЕПРОФИТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Оваа публикација е развиена како дел од проектот за Северна Македонија, управуван од Европскиот центар за непрофитно право (ECNPL). Проектот е овозможен од Меѓународниот центар за непрофитно право (ICNL) преку Иницијативата за граѓански простор. Оваа публикација е финансирана од Владата на Шведска. Мислењата изразени во оваа публикација не ги изразуваат ставовите на Владата на Шведска. Авторот ја сноси целата одговорност за изразената содржина

Работната група за финансиска акција (ФАТФ) претставува глобален заштитник од перење пари и финансирање на тероризам (ФТ). Тоа е меѓувладино тело кое поставува меѓународни стандарди за државите да се заштитат од овие нелегални активности. Во системот за превенција и заштита, освен институциите, важно е да учествуваат сите чинители. Непрофитните организации (НПО) се важен дел од тој систем и сè повеќе се вклучуваат за да се заштитат од можни злоупотреби.

Дел од стандардите што ФАТФ ги дава на државите се однесуваат и на НПО секторот. Според ФАТФ Препораката 8¹, секоја држава треба да определи подгрупа во НПО секторот која може да биде злоупотребена за ФТ; да процени колку постоечките мерки (политики, закони, активности) се соодветни за заштита; да ги процени реалните ризици и за нив да

Во секторот на НПО во Северна Македонија до сега нема пресуди по случаи и обвиненија за финансирање тероризам.

¹ Претходната формулација на оваа препорака истакнуваше дека НПО се „особено ранливи на злоупотреба од тероризам“. Тоа беше променето во 2016-та бидејќи се докажа дека меѓународно случаите на злоупотреба на НПО се ретки и затоа што некои држави неправедно ја користеа формулација за да го контролираат секторот од други причини.

дефинира мерки што нема да го попречат легитимното работење на НПО, а ќе овозможат ефективна заштита.

Затоа Управата за финансиско разузнавање (УФР) заедно со низа институции и НПО секторот изврши Проценка на ризикот од финансирање на тероризам за НПО во Република Северна Македонија (РСМ) што Владата ја усвои. Низ сеопфатна анализа Проценката овозможи да се разбере кои НПО и до кој степен се изложени на ризик од можни злоупотреби за ФТ, какви се факторите на ризик и како понатамошно да се унапредат мерките за заштита.

КОИ НПО СЕ ОПФАТЕНИ СО ПРОЦЕНКАТА?

Проценката ги опфати НПО во РСМ што ги задоволуваат елементите на дефиницијата за НПО на ФАТФ² и тоа:

- здруженија (околу 65% од правните лица што се усогласени со дефиницијата);
- фондации;
- Црвен крст;
- странски и меѓународни невладини организации;
- цркви, верски заедници и религиозни групи.

КАКВИ СЕ РИЗИЦИТЕ ЗА ФТ И КАКО НПО МОЖАТ ДА БИДАТ ЗЛОУПОТРЕБЕНИ?

Не е утврдено ниту докажано финансирање тероризам преку НПО во Северна Македонија. Проценката укажува дека за повеќето НПО ризикот е низок, а за околу 13% е низок кон среден. Така, постои можност НПО чија дејност е од социјално-хуманитарен, културно-образовен и/или религиозен карактер и вклучува давање на услуги да бидат инволвирани или злоупотребени за целите на ФТ во случаи кога вкрстено се исполнуваат и некои од следните ризик фактори:

² НПО кои не потпаѓаат под дефиницијата на ФАТФ се: синдикати, здруженија на сопственици, политички партии, неформални интересни групи, граѓански иницијативи, спортски клубови и организации што не служат на поширокиот јавен интерес или заедницата туку исклучиво на своето членство.

- Раководството на НПО се лица експоненти на верско радикална идеологија;
- НПО се регистрирани или се активни во региони утврдени како ризични за тероризам;
- Донации/ спонзорства трансферирани од земји со висок ризик или земји во кои има конфликти или војни;
- НПО не обезбедуваат информации за нивните активности и извршени финансиски трансакции на начин на којшто може да се верификува од институциите.

КОИ СЕ МЕРКИТЕ ЗА ЗАШТИТА ШТО СЕ ПРЕПОРАЧУВААТ?

Што може да направи НПО секторот?

- Да се вклучи во иницијативи за само-регулација што поставуваат стандарди за добро организациско работење. Со тоа НПО ќе имаат подобри организациски механизми за заштита;
- Да соработува со институциите и со банките во креирањето на подобар систем за заштита од финансирање тероризам и перење пари базиран на ризици. Вклученоста на НПО во дијалогот за идни политики и мерки на институциите и банките ќе им даде информации за тоа како работи секторот;
- Во рамки на НПО секторот да се развива свеста за важноста од управување со ризиците, да се јакнат капацитетите и меѓусебно да се разменува добрата пракса.

Како мојата организација може да се заштити?

- Да се информира, да ги разбере и идентификува ризиците од ФТ за НПО секторот и за својата организација;
- Да се едуцира за тоа како може да ги унапреди своите механизми за заштита од злоупотреби;
- Да го зајакне своето добро управување и финансиско работење,
- Да ја зајакне транспарентноста и отчетноста;
- Да го усогласи своето работење со механизмите на саморегулација.

Кои се механизмите за саморегулација?

Постојат повеќе иницијативи и механизми на саморегулација во граѓанскиот сектор. „Ознаката за доверба“ е саморегулирачки систем кој поставува повисоки стандарди за добро работење со што ја јакне довербата во секторот. Критериумите на Ознаката за доверба ги вклучуваат препораките на ФАТФ. Така, организациите што ја имаат се заштитуваат од ризикот да бидат злоупотребени за перење пари и финансирање тероризам. Граѓанските организации за да се здобијат со ознаката вршат самоевалуација, по што следи детална проверка на документи и работењето од страна на Одбор што ја доделува ознаката.

Во тек се низа активности за обучување, поголемо разбирање, мерки во НПО секторот со сите сектори (НПО, институции, банки итн.). Вклучете се и придружете се на организациите што знаат како да се заштитат.

Придобивките од Ознаката за доверба за граѓанските организации вклучуваат:

- Препознаеност во заедницата како доверлив партнер што работи за јавен интерес;
- Зголемена транспарентност и отчетност;
- Зголемена доверба кај локалните донатори кон организацијата;
- Зголемена видливост кај потенцијалните локални донатори;
- Сопствена евалуација и унапредување во работењето.

Каде може да добиете редовни информации?

Зачленете се во Мрежата за финансиска одржливост на граѓанските организации и редовно добивајте информации, важни известувања и повици за вклучување во активности. За повеќе информации контактирајте нè на нашиот е-mail: konekt@konekt.org.mk или на [02 3 22 41 98](tel:023224198).

“Годишната програма на Конект е поддржана од Цивка Мобилитас”

